

P A R S XXIII.

DE

SPECIFICIS FEBRI-
LIBUS.

IN omnibus Febris curandis maximè ferè respiciendum eò, ne *αμεθόδως*, nec temerè curam auspicemur.

Specificum purgans omnium februm est, excepta Hectica, $\frac{1}{2}$ nium, cujus flores dextrè parati febriles impuritates è corpore eliminant.

Inter cætera tamen Lazar. Riverius Cent. 3. Observat. 100. ac in appendice ejusdem, longo studio & experientiâ fidâ inventum & comprobatum laudat in Quartanâ omnium suum Febrifugum: humorem enim melancholicum virtute Specificâ oppugnare, illius fermentationem, quæ paroxysmi causa est, inhibere, ac omnes turbas, ab isto excitatas, illicò sedare confirmat. Simili ratione ac acetum Sale Tartari aut hni admixto, omnem aciditatem, omnesq; vires subito amittit, & aqu. similitimum efficitur; ita humor iste extinguitur quodammodò, omnèq; agendi ac resistendi potentiam perdit.

Componitur autem ex triplici Hercule duodecim laboribus ad

summam nobilitatem evectò, quibus tandem quartus athlera additur, operis complementum efficiens.

Clariss. Dn. D. Rolfinckius tamen sub ænigmate hoc occultari ait, præcipitatum Bezoardicum compositum \odot . $\frac{1}{2}$ ξ ium illiusq; nomine verum Riverii febrifugum vendit, quod non est novæ, sed antiquæ inventionis:

R. \odot ξ ss. solve in aqu. Reg.

Viri $\frac{1}{2}$ ξ ss. solve in aqu. Fort.

ξ rii vivi ξ iii. solve in aq. Fort.

Solutiones jungantur & duodecies per alembicum destillentur iteratâ cohobatione. Pulveri in fundo relicto adfunde Spiritum Vini rectificatû, abstrahere sexies à pulvere. Ut intimius figatur, calcinetur ad ignitionem ferè, in \dagger Hasfiaco, igne rotæ, vel sub tegulâ fornicatâ.

Ipsè Riverius exhibet d. l. pueris ad gr. x. xii. & xv. Adultioribus verò à gr. xx. ad xxx. & xl. Rolfinckius tamen asseverat pulverem hunc à Riverio non per se, sed scammoniò mistum propinatum fuisse, hanc

LII 2

propor-

proportione & ratione aetatis, ultra:

R. Scammon. gr. xij.

Febrifugi gr. 6.

Misce.

Vid. Chim. in art. form. redact. l. 5.

Sec. vi. cap. xii. pag. 373.

CAPUT I.

DE

POTIONE FEBRILI.

Recip.

OL. vel Spir. Oliguet. xy. vel 18.

Salis Absinthii ℥ss.

Aqua Cichor. ℥ss.

Fiat mixtura, detur convenienter in vino.

VIRES & USUS.

Hæc potio uno haustu ebibita, abigit omnes Febres, non longè post patiens sudorem in lecto relictus expectabit.

Robustioribus Dosis augetur.

De

PULVERE FEBRILI.

R. Diptam.

Petast.

Zedoaria,

Fol. Scordii ana ℥ij.

Sem. Cardui bened.

C. C. ust. preparat. an. ℥i.

Antimon. Diaphoret. ℥i.

Fiat pulvis, detur convenienter.

Sign. Pulvis ad Febres.

VIRES & USUS.

Expertus est hic pulvis contra omnis generis Febres, ut experientia & usus longò tempore me docuit.

Hujus generis est & sequens, quò Dn. Henricus Julius Bockelius Medicinæ Doctor, solet uti, & præsertim in Quarantâ.

R. Pulv. mirabil. Quercetan. ℥j.

(Hujus descriptio continetur supra part. 18. c. 4. pag. 601. sub pulvere Aronis Quercetani.)

Trocb. d. Eupator.

Sp. diarrh. abb. ana ℥ss.

Sem. 4. frig. major. excort. an. ℥ss.

Misce, fiat Pulvis, detur in 7. chartis pulvere aequaliter diviso.

De

Nitro Philosophico.

R. Nitri lib. vj.

Dissolv. in aqu. calidâ, & ebulliat paulatim: postea assunde in vas ligneum, & pone in locum frigidum, ut concreseat, dissolve etiam & fac, ut antea, hocq; repete quinquies, deinde supra fornacem excicetur & in tigillo per horas 12. igne aperto, calcinetur, donec in vino rubrè setingat: postea effunde in mortarium, ut consistat, deinde pone in locum calidum in vitro bene mundo, ne liquefeat: Datur in febribus à ℥i. ad ℥ss.

De

De
Pulvere Febriliatio.

R. Cholearum longas testas, quae prope piscinas & lacus reperiuntur; affunde acetum de vino paratum, stet per noctem, tunc extrahit mucorem, quem diligenter abrasas cum scopis ferreis, quibus Aurifabri utuntur.

Postea testas illas oblongas totas calcinando incinera ad albedinem, & pulverisa.

Usus & Dosis.

Dosis ℥ij. instante Paroxysmo in haustu cerevisiae calidae, cum tantillo butyri fecentis. Rarò bis vel ter assumitur, quia primus haustus plerumque per sudorem sanat, idè in lecto se continentes infirmi sudorem expectent.

NOTA.

Cl. Dn. D. Rolfinckius ait, commendatio hæc est superlativa, non stans promissis Crollianis.

Ego aliquid oculorum cancro-

rum contusorum adjeci, & ejus vires potentiores exinde reperi.

De
PILULIS FEBRILIBUS
EXPERTIS.

R. Extract. Cardui bened. ℥ss.
Centaur. min. ℥i.

C.C. ust. preparat.

Salis Absinthii ana ℥ss.

Fiant pilula cum Syrupo de Carduobened. numero xx.

Vires & Usus.

Hæ Pilulæ pro unâ dosi sumptæ in Aquæ Carduibened. unc. ijs. præsentissimum remedium sunt contra omnes Febres.

OBSERVATIO.

Hæc Medicamenta paulò ante Paroxysmum febrilem sumuntur, ut cum ipso paroxysmo operentur.

Cætera quæ conferunt Febribus sub Titulo de Diaphoreticis invenies.

CAPUT II.

DE
TINCTURA ROSARUM.

Rec.

Rosar. rub. min.

Incis. ℥ss.

Borraginis,

Violarum ana ℥i.

Infunde per horas 4. in aqua fontis cepid. ℥ss.

Aqu. Cichor. ℥iij.

Rosar. ℥iiss.

Instilla spiritus ℥li ℥i.

olis ℥i.

Et ita extrahatur Tinctura rubicunda, cui adde

Syrup. acetos. citri,

℥li 3

Julep.

Julep. Rosar.
Rob. Ribium ana ℥i.
Misce; excolatum, serva pro usu.
Vires & Usus.

Hæc Tinctura aliquoties usurpata ad cochlearia quatuor, vel quinque; non modò pertinaci Epatis calori potentissimè resistit, verùm etiam hæc ratione omnes Febres abigit & curat.

Aliquando talem simplicem Tin-

cturam hoc modo confeci.

R. Aquæ font. lib. ij.
Flor. Rosar. ℥ss.
Borrag.
Bugloss. ana P. ij.
Cinamomi ℥j.

*Coquantur lentè in ollâ nova, & colatura adde Spiritus Sulphuris, vel vi-
 erioli vel Veneris, quantum sufficit ad
 amabilem aërem: cui lubet, potest ad-
 dere aliquid Sacchari.*

CAPUT III.

DE ALIIS FEBRIFUGIS.

De
SALE FEBRILI.

Recip.

Salis ammoniac. sublimati.
Nitri preparat.
Salis Cardui bened.
Absinthii,
Centaur. min. ana ℥j.
Solvantur in aqua Cichorei, & fiat l.
a. Sal Crystallinum.

Vires & Usus.

Febribus omnis generis, Quotidianæ, Tertianæ, Quartanæ, Hæmitræ, &c. sine discrimine summum est Alexipyreticon. Offeritur à ℥ss. ad ℥j. tribus vel duabus horis ante accessionem in aqua centaur. minor. vel alia specificâ, expectato sudore sub declinatione Paroxyfmi. Eadem Dosis reiteranda, si primâ

vel secundâ vice, non satis fecerit.

De
PILULIS FEBRILIBUS.

R. Extract. Febril. ℥i.
Flor. Ammoniac. gr. v.
*F. l. a. Pilula adspargantur pulvere
 Cinamomif. Sieber. Pitulen auff ein
 mal.*

VEL:

R. Extract. Cardui bened.
Centaur. min. an. gr. vj.
Flor. Ammoniac. gr. iij. vel v.
*Fiat l. a. Pilula adspargantur pulvere
 Cardui bened.*

De
ARCANO D. FREITAGII
 ad Febrem tertianam ve-
 ram & notham,

R. LAN

R. Laudani Febrifugi nostr. descript.

g. ju.

Extract. centaur. minor.

Gentiana,

Carduibened.

Absinth. an. gr. v.

Essent. terrarum trium an. gr. ij.

Pulver. colatura terra ʒss.

Natalicia gleba Cypria ʒij.

ʒri Glac. ʒss.

Acet. Sambuc. ʒss.

Aqu. centaur. minor.

Syrup. acetos. citr. an. ʒi.

Spir. ʒl. gr. 3.

M. pro Dosi.

De

Arcano Ejusdem ad febres
cotidianas.

R. Aqu. Theriacal. n. d. ʒiij.

Quinta Essent. trium terrar. ana
gr. iij.

Aceti Bezoardic.

Oxymell. squillitic. ana ʒss.

Pulver. Piperis ʒss. gr. viij.

Extract. Asari ʒss.

Pulver. Colatura terra ʒss.

Aqu. Calamench.

Carduibenedict.

Syrup. de corticib. Citri,

De acetosif. Citr. an. ʒss.

Misce.

De

Arcano Ejusdem ad quarta-
nas intermittentes.

R. Laudan. Febrifug. n. d. gr. v.

Misur. simpl. ʒi.

Confect. aleberm. ʒss.

Quinta Essentia trium terrar. an.

gr. iv.

Roris indurati

Cespitis marini an. g. v.

Extract. bulbi cavi

Asari an. ʒss.

Pollinis caeli microcosm. ʒi.

Oxymell. squillit.

Aceti Bezoartic. an. ʒss.

Syrup. de succo violar.

Bormgin. an. ʒi.

Misce.

Vid. libr. de Opio c. 26. p. 226.

De

Elixiri Febrili.

R. Herb. centaur. minor.

Carduibened.

Absinthii an. Mvj.

Quinq. fol.

Ruta an. Miij.

Piper. long.

Caryophyllor.

Nuc. Moschat. an. ʒi.

Spec. Febrifug. Mynsichs. ʒiij.

Pulverifata & mixta extrahan-

tur opt. Spirit. Vini. Tinctum Spi-

ritum aufer & recentem affunde,

tandiu donec omnis tinctura & es-

sentia extracta sit. Ultimò Spiritum

Vini in B. M. ad medietatem seu o-

leitatem abstrahe, & remanentem

Spiritum unâ cum Essentiâ per

chartam

chartam emporiticam filtra, & in vase vitreo bene clauso ad usum reservata.

USUS:

Præservat, curat & abigit, post evacuatum corpus omnes febres.

Dosis instante paroxysmo vel paulò ante, ut simul cum paroxysmo operetur à ʒi. ad ʒij. & ʒss. in aq. centaur. minor. vel absinthii aut Carduibened. vel in haustu cerevisie calida. Robustiori autem datur ab ʒss. ad ʒvj.

Præterea cacochymici & hydrofici magno juvamine potui quotidiano immiscere possunt: suâ enim amaritudine, putredinem omnem arcet: partium verò tenuitate obstructions pellit. *Sibi gust bitter Wein und Bier.*

De

SPIRITU NITRI.

Nitrum, sive Salpetræ, misceatur cum tribus partibus boli communis; & destilletur per retortam, observatò eodem ignis regimine, ut in præcedentibus dictum, spaciò decem vel duodecim horarum. Ex

libra una salis petræ, accipies lib. ʒ. spiritus, si benè operatus fueris, Beguin. in Tyr. Chym. p. 151.

Vires & Usus.

Spiritus hic, secundùm Quercetanum, est verus ignis naturæ Balsamicus, & prodest in Colicâ, pleurisi, anginâ, febribus.

Datur in febribus cum aquis Endiviæ, portulacæ cichor. ad extinguendum calorem à guttis vj. vel xvj. Estq; hic spiritus in febribus præstantior Lapide brunellæ.

Fit etiam Essentia extracta Halonitri, quæ febres omnes ad miraculum curare dicitur, hoc modo;

Halonitro probè præparato, & in pollinem actò, affunditur spiritus vini, solutio filtratur, colatura digeritur, donec sedimentum fiat; hoc abjecto, clarus liquor circulatur, & tandem in clarissimam Essentiam coagulatur.

Vide Deodatum Panthei Hygiasici. l. i. c. 12. pag. 148. Vnzerum de Physiolog. Sal. cap. 18. de Sale Nitri pag. 798. ad 812.

CAPUT IV.

DE

PULVERE LIGNI FEBRIFUGI SEU CORTICIS

Sinensis, Palo de Calenturas, Hispanico Idiomate dicti.

Cum corticis hujus ex Peru Regno allati jam primum in Euro-

pâ innotuit notitia, pauca quædam Lectori Benevolò afferam ex C. C.

Dn.

D. Thomæ Bartholini Centur. 5. Hist. 50. Nuperis annis in Europam delatus est cortex arboris Peruviana, cujus pulvis ad febres tertianas & quartanas efficacissimus prædicatur. Arbor ab Incolis Peruviana vocatur Gannana peride, ab Hispanis Palo de Calenturas, h. e. lignum febrium. Cortex ipse Chi-na febris appellatur, colore ferrugineo, sapore amaro, à Gentiana non valde dissimilis, sed orbe nostro ignotus. Vnde Gentiana Indica frutescens Hoefero appellatur l. 6. Herē. Med. c. 3. Romam ad Cardinalem Lugo primo pervenit, exinde in Belgium. Romæ vernalis est pulvis apud Patres Societatis Jesu, qui soli ex orbe Americano corticem habent, & per Europam distribuunt. Schedion Romæ Italicâ lingvâ prodiit de modo præparandi & usurpandi pulverem.

Proficuum usum experta sunt Romæ aliquot hominum millia, quum Anno C. 1653. febres malignæ, quartanæ simplices & duplices in urbe grassarentur. Archiater Pontificis innocentii X. experientissimus D. Fonseca, pulveris naturam & indolem svasu Cardinalis de Lugo, diligenter indagavit, & propriis experimentis edoctus non innoxium tantum, sed etiam saluberrimum deprehendit. Ejusdem Cardinalis laudatur pietas, quod pauperibus

& religiosis Viris magnam copiam pulveris propriis sumptibus Romam adferri curavit liberali manu distribuerit, de Medici tamen consilio cujus Schedulam ante monstrari sibi postulavit, quam pulverem elargiretur, plus mille hujusmodi Schedulas asservare fertur, totidem scilicet exhibiti feliciter pulveris testimonia.

Data similiter in Belgio Serenissimo Archiduci Leopoldo Guiljelmo 16. Octobr. 1652. hora 7. vesper. tina, duplici quartana detento pulveris febrifugi drachmæ duæ, quartanis uncis vini albi Hispanici veteris permixta. Arsit nocte tota Serenissimo ventriculus, ultro citroq; commeante ac concertante Natura. Horis matutinis decimi septimi diei remisit febris, tandemq; intermisit, superveniente copioso sudore. Eadem die 17. circa vesperam invasit eundem eadem quartana, sed duplex: verum 19. & 20. qui dies erant febris utriusq; recursus, neutra comparuit, adeoq; benè Archiduci cessit Medicamentum, ut per dies 33. h. e. per undenos circuitus, qui 18. Nov. absolvebantur, nullam senserit febrem. Sed sequenti statim 19. relapsus est in eandem cum frigore, siccitate oris amaritie & salugine. Ex quâ recidiva elevat pulveris decantatum usum Joh. Jacob. Chiffletius Primarius Medicus Archiducalis

M m

calis

calis c. 4. quod Bruxellis omnes quartanarios, qui ex assumpto pulvere se convalituros sperabant, viderit relapsos. Cui tamen occurrit Antimus Conygius, Anonymus Author Romanus in defens. c. 3.

Pergit idem Bartholinus d. l. Ego quoq; curiositate remediq; novitate accensus, quum corticis tres doses Româ reduces amici mecum communicassent, experimentum in quartanaria feci. Lectissima puella juvenula, quartana primum simplici, deinde duplici, vario typo, spacio octo mensium divexata, nullis remediis potuit sublevari. Tandem placuit pulverem Peruvianum exhibere, quancquam copiam fastidiret. Assumit in vino maceratum, sed per vomitum mox rejecit. Ex duplici tamen simplex evasit, & mitior, sed brevi post duplex rediit. Supererant nobis duæ doses, quas ne nauseam excitarent, secundo modo per 40. horas in vino albo maceratas expressimus, expressumq; vinum bis dedimus sine nausea, nam sapor potionis gratè amarus, quasi semina citri gustâtes. Iterum in sim-

plicem mutata febris, sed penitus extincta non fuit, nec ulterius experimentum facere licuit, ob corticis penuriam, qui copiosius ut advehatur autor sum, quippe tantum tamq; efficax quartanæ remedium diu desideravimus. Substitui quoq; potest gentiana, cujus extractio feliciter in quartana utimur. hæc, Bartholin.

De
Essentia Ligni Febrifugi, palo
de Calenturas dicti.

R. Corticis hujus cinamomeo colore
prædicti, minutim pulverisati, & per
semaecum imjecti ℥i.
Vini generosi, præpotentis, Rbe-
nani q. s.

Sicut in digestionem Tinctum quod est,
effundatur, inclinato vase. Novum
menstruum affundatur. Conjecti li-
quores leniter exhalent, & ferventur.

Dosis cochlear. j. vel ij. cum haustu
vini odonti boni vid. Rolfinck.

De usu pulveris de Gannape-
ride in febribus vide quoq; Judiciū
D. Joëlis Archiatri Gortorpiensis
Cent. 2. Epist. Medicinal. 42. Bar-
tholin.

CAPUT V.

DE
FEBRIFUGIS EXTERNIS

De
CATAPLASMATE FEBRIFUGO
PRINCIPIS ANHALTINI.

Recipi

Piper.
olis

Creo.

Croc. Oriental.

Allii (quod terra tegitur) an.

q. s.

M. & contund. in mortario ad formam cataplasmat. Obvolve linteos & in-
stare noduli applic. in sinistra manu di-
giti annularis externae parti. Eadem
verò horâ quâ appositum etiam ante
Paroxysmum ter repetatur.

VEL:

R. Emplastr. Febrifug. Strobelberg.

℥ss.

Malax. ol. aran. & Divid. in 2. par-
tes equal.

De

Emplastro Febrifugo Stro-
belbergeri.

R. Terebinthin. Cypr. opt. ℥ss.

liquefeat in vase cupreo super Δ mo-
demto. Huic injice

Aranear. vivar. in hypocaustis
vel locis mundis captar.
num. xv.

Misc. & agitentur cum pistillo ligneo,
usq; dum color Terebinthina fiat cine-
reus. & vix aliquid de araneis depre-
hendatur. Tum iterum tepesacta mix-
tura adde:

Telar. aranear. mundarum, quan-
tum prædictæ aranea texere,
Vel harum loco adhuc novendecim a-
raneas mediocres: iterum fortiter a-
gitentur: Interea etiam immiscendo

Asphalti optimè pulverisat.

Sal. Armoniac. albiss. an. ℥ss.

Terantur usq; dum refrigescat ma-
teria & acquirat consistentiam Em-
plastri nigerrimi. Reponantur per 14.
dies, tandem rursus ad Δ mollescat, &
manibus Oleo febrifugo inunctis ma-
laxetur modicè.

U S U S.

Formentur inde Emplastra instae
⅓ Thaleri, quæ auro vel argento ob-
ducta, corioq; tecta, imponantur
pulsibus utriusq; carpi hora una
ante Paroxysmum, relinquendo per
9. d. Tunc eadem horâ in profuente
tem aquam projiciantur.

OBSERVA:

Illustriss. Comes Carolus à Wol-
kenstein non solum hujus Emplastri
beneficiò à quartanâ est liberatus,
sed etiam centum Thaleris à Dn.
D. Strobelbergero emit.

OLEUM FEBRIFUGUM

STROBELBERGERI.

R. Ol. Nymphaeae unius saltem anni,

Lumbricor.

Rosar.

Hypericon.

Amygdal. amar. an. ℥j.

Mixtis impone Scorpiones vivos num.
ix. Exponantur soli (paretur si possi-
bile in ingressu ☉ in signum Scorpion.
vel Cancr.) donec moriantur Scorpio-
nes, tunc etiam adde

Theriac. Andromach. opt. ℥ss.

Relinquantur in solari per d. 14.

M m m 2

NOTA:

NOTA:

Idem Medicus Ratisponensis & Carolinus, Joh. Stephan. Strobelbergero commendat quoq; *consuetudinem* massam, pulvis applicitam in omnibus Febribus: inq; quarantana, omnium artes eludente, inventu hujus massæ, valetudinem ægro ab omnibus derelicto, intra

paucos dies promittere nõ veretur.

R. Ignis i. e. fuliginis,

Aëris i. e. tela araneorum,

Aqua i. e. terebinthina,

Terra i. e. Ranunculi caustici,

Sumuntur certâ proportionem & malaxantur, donec non ita tenaciter digitis adhæreant, applicatur pulvis manuum ante Paroxysmum.

PARTS XXIV.

DE

PESTILENTIALIBUS.

CAPUT I.

DE

ELIXIRI PESTILENTIALI.

Cum Pestis sitira, & peculiare DEI Flagellum, sequentia post reconciliationem cum DEO & proximo, vitæq; emendationem ex usu esse poterunt.

R. Florum Sulphuris Spagyricæ præparatorum (ut paulò post dicitur) uncias tres, affunde Olei Juniperini è baccis, in balneo prius rectificati, ad eminentiam trium vel quatuor digitorum (eodem modo cum Spiritu Terebinthino fieri potest Balsamus Sulphuris, cujus Tinctura postea Spiritu Vini extrahitur ad affectus asthmaticos.) Olei succini ternâ rectificatione, in balneo ab odoris vehementiâ

liberati quarta pars ad oleum baccarum Juniperi ibidem affundatur, stet in igne cinerum vel arena sæpius movendo, ut flores lenti sine adustione solvantur, & liqueant: Postea habeas Theriacæ Venetæ lib. j. ex quâ optimo Spiritu Vini Tincturam extrahes, quam à Spiritu Vini separatam seorsim servato. Extrahes eodem Spiritu Radicum Eleni, Angelicæ, Baccarum Juniperi contusarum & mixtarum ana uncias tres, & Tincturam à Spiritu Vini in Balneo separatam, misce cum Tinctura Theriacæ, ac affunde Oleum Juniperinum, & succini floribus sulphuris essentificatum, ac per papyrus bibulam